

XIX-ik évfolyam. — 8-ik szám.

SZERETET

VALLÁSOS, REF. EGYHÁZI FOLYÓIRAT

Szerkeszti és kiadja: Török Imre esperes.

A Hevesnagykunsági Ref. Egyház-
megye hivatalos közlönye. Meg-
jelenik havonként Kisujszálláson.

Előfizetési ára: egy évre helyben
2 pengő, vidéken 2 pengő 40 fillér.
Egyes példány ára: 24 fillér.

Kisujszállás, 1930 augusztus hó.

A cséplés

Az életnek több különféle szép zenéje van. Nem legutolsó a cséplőgépek zugása. Remek zene. Szinte beszél a szivhez: „Ne féljete, ne csüggedjete, emberek! van már mindennapi kenyér, Isten gondot visel. Hallgatom a gép zugását s megértem. Mindenki is értse meg.

De mint pap, mást is értek belőle. A kalászokat learatták, ledőltek. Most összezuzzák, összetörik. S a törmelekből kikerül a tiszta mag, a gabona szem. E száma kisujságomnak sok

bus történetről beszél. Sokakat learatott az erős angyal, a Halál. Sok szivet összetördelt a gyász. Óh ha sziveink összetörettetéséből kikerülne a tiszta mag: a tiszta hit, Istenben való megnyugvás, az örökélet fényes reménysége! Mint ahogy az az öszszetört portestek köteleiből kikerült s diadalmasan az életre szállt a tiszta mag: a lélek;

A gépek zugása ime még ilyen valamit is énekel, tanít nekem!

—0—

A négy szekér

Zachariás VI. 1.: „Felemelém szememet és látám, hogy imé négy szekér jön vala...”

Két hete most, mikor e sorokat írom, hogy Zakariás próféta írása alapján a négy szekérről predikáltam. Meg aztán az ötödikről. A próféta is tudta mit ír, én is, hogy mit beszéltem. Képlegesen szólott ő is. Az első szekér, mely a másikat elgázolta — a próféta szerint: a káldeus nép volt. Hatalmas nép egykor, ma: nincs. A második szekér a perzsa nép. A harmadik a görög. A negyedik a római vagy latin nép.

Az én predikálásom a mai időkre alkalmaztatott volt, persze, mint mindig is.

Az első szekér. Szombat estén aratók dalával tele a város, a falu. Jönnek haza az aratók a szép, de nehéz munkából. A nap égette őket egész héten. Testüket verejtek árasztotta, por belepte. Jön a szekér, hozza őket nagy csapatokban. Mintha a nótájuk is a megsegítő Istent áldó ének volna! Sokat beszéltem predikációm e szakaszában a munkáról, melynek különböző fajtáit ismertettem. Az amerikai gyárak tüzes poklában folyó munkát láttam. Jártam a kőszénbányákban is. Egy most épen megomlott: (De hány ilyen dolog történt már, mióta áll a világ!) a najródei s 200 ember halála következett utána. Micsoda temetés volt ott Najrode táján, Istenem! — Nézem a munkát a műhelyekben

télen, nyáron, szüntelen ott görnyednek, port, füstöt nyelve, vagy a görnyedéstől sárgára-soványra szikkadva az iparosok. Óh mi szép ezzel szemben Isten szabad ege alatt! Felettem nappal a pacsirta, a báránfelhő, este, meg hajnalon a csillag. És jön a csikorgó rakott *szekér*. Isten után, munkánk után: az áldás. Volt mit beszélnem, kiki elgondolhatja, az aratásról, az áldásról, az Isten jóságáról, az iránta való háláról. — Adjatok hálát az Istennek a gyönyörű munkáért, mely az élet legszebb munkája; a munkához kellő erőért, egészségért, melyet az Ur ad és megőriz s az áldásért, melyet áraszt Isten jókedve, kegyelme a munka után!

* * *

A második szekér. Inkább jármű. A robogó vonat. Tán a párisi exprezs. Sokakat vitt, magyar reformátusokat is, Franciaország felé. Franciaországban Noajon városkában született 1509-ben Kálvin János, hitünk reformátora. Ha van ember, akinek a magyar nemzet és más nemzetek is sokat köszönhetnek: ez az ember az. A puritán lelki tisztaság és egyszerűség hirdetője, tanítója. Az Istennek, egyedül az Istennek dicsőséget adó (Egyedül Istené a dicsőség!), az egyházi életben a népjog érvényesülését hirdető (melyet előbb-utóbb minden egyháznak be *kell* vezetnie, mennek is már efelé!) a bűn ostromló, a magát Isten ügyéért feláldozó nagy reformátor, ott született — mondom — Noajonban. Szülőházát összelőtték a világháboruban bömbölő nagy ágyuk. Hja a háboru háboru! Hallottuk ezt a kijelentést itt is, mikor oláh ágyuk lőtték házainkat.

Kálvin szülőháza megomlott, de felépítette a művelt világ. Nekünk is vannak benne filléreink. A világ jóltevőjének házát a világ minden nemzetei. Akárcsak ha restaurálni akarnók a bethlehemi istállót, hol meg a világ legnagyobb jóltevője született!

Volt mit beszélnem a második szekérről: a párisi gyorsról, mely püspökünket s küldött társait is vitte Noajon felé. Volt mit beszélnem Kálvinról is, kinek születése négyszázados ünnepén magam is ott voltam Genf városában 21 esztendővel ezelőtt. Hitünkről, melyhez ragaszkodnunk Kálvin emléke indítson. És sok más egyéb is indíthatna! A kálvinista összetartásról. Szét ne lőjje a tégláinkat, falainkat az ellenség.

Beszéltem a romokról, melyek felépülnek. Éltesen is bennünket a reménység: Sionunk dűledékei is és... szegény hazánkéi felépülnek még.

Épen ez utóbbi pár szó vitte át gondolatomat a *harmadik szekér* felől való szólásra.

Ez meg egy repülőgép volt, mely hazánk miniszterelnökét s utitársait vitte aznap reggel, mikor predikáltam volt, Budapestről Debrecen felé. Persze nem politikáról beszéltem — a templomban, se a Bethlen-Baltazár ügyről, mint a kath. egyházi lapok. Az ilyen dolgok a templom falán is, kis ujságom keretein is, kívül esnek. Hanem beszéltem szegény hazánkról, annak szomorú sorsáról, meg arról, hogy magas dicsőségre emelje fel a mindenható Isten ezt a porbasujtott hazát, nemzetet, mely olyan most, mint a lezuhant, összetört repülőgép. De lesz még idő, hozzád ám Uram, én Istenem sebesen, amikor szárnyakkal magasságra repülünk majd, mint a saskeselyük. Csak tünni, tünni, csak dolgozni, csak imádkozni!

* * *

A negyedik szekérről külön írok, az a mi kisujszállási gyülekezetünk különsorsára vonatkozik.

Az ötödik szekér — vagy tán inkább a legelső, a legfönségesebb! Nyissátok ki zsolttáros könyveteket s keressétek ki a régi 68-ik dicséretet, melyet ma a 87 szám alatt találtok. Régi német költő: Klájszt Henrik írta, magyarra van lefordítva, persze. Minden sora szépség. Olvassátok, nem! énekeljétek el az Isten nagy dicsőségét zengő sorokat, melyekben az áhíthatos lélek így magasztalja az Urat:

Ráül, mint *szekérre*.
A mennydörgő felhőre,
Villámást bocsátván
Lovagokként előre...

És eljött hamarosan templomi énekünk után a mennydörgő felhő, az áldásos eső. Megujult minden: a plánták és a szivünk reménysége. Áldott, áldott az Ur, ki eljött szabadításunkra! Óh jöjj el — mennydörgő felhőszekereddal — áldások nagy Istene, megint: esedezünk mi emberek is, s még zsgorodott leveleit, mint megszáradt reszkető kezeket, Feléd nyújtja Uram az őszi plánta is.

**Bizalommal kérem
kis ujságomnak ismerősei
között szives terjesztését!!!**

Itt kell megírnom, amit a négy szekérről írott cikkemben iratlanul hagytam szándékosan, a *negyedik szekérnek* a sorát.

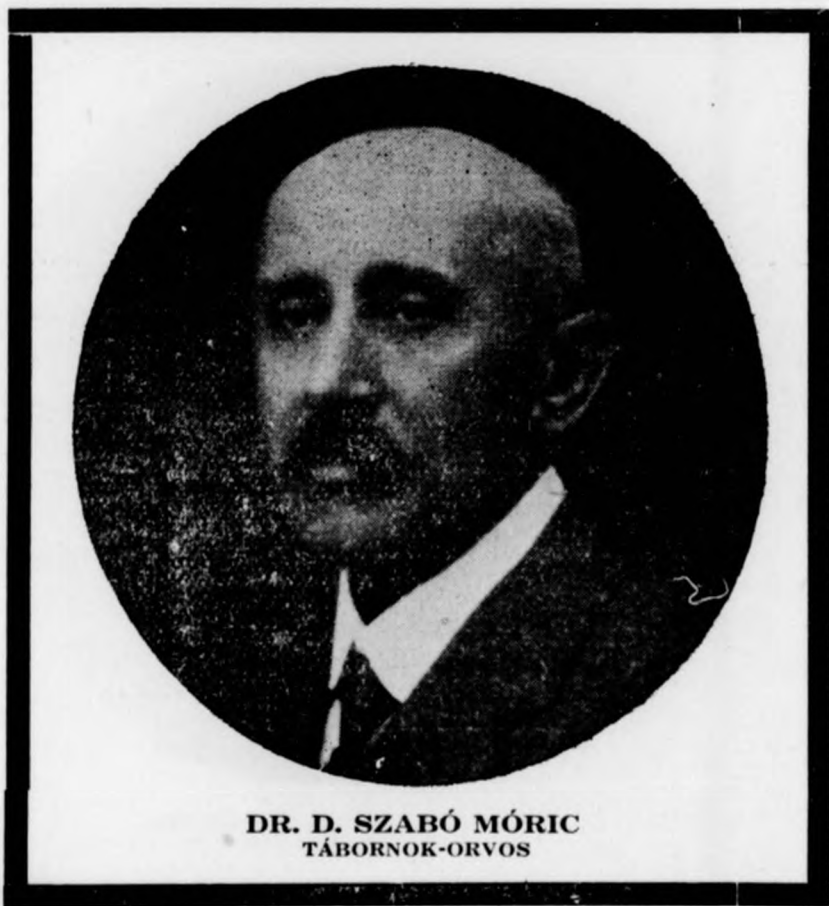
Az bizony — óh mi nagy szomorúságunk! — egy gyászkocsi volt.

Predikálásom órájában azon a vasárnapon ugyanis, egyházi épületeinknek, egynehány más középületnek is ormán gyászlobogó lengett. Akinek neve e cikk fölött olvasható, s arcképe látható: a mi egyik dicsekedésünk, városunk hü fia, egyházunk buzgó tanácsosa, a tábornokorvos: predikálásom perceiben már halottan feküdt Budapesten az I. sz. helyőrségi katonakórház halottas termében. Halk siralom hangzott fel, mikor a negyedik szekérről beszéltem, mely őt másnap az utolsó nyugalom helyére volt viendő. Ott a templomban is könnyünk hullott, de hát még amoda a Marjalaki utca egyik házában, hol a jó testvér lakik, hol az a nőtestvér három esztendeje ápolja már temérdek lelkesítéssel, erőt tördelő áldozattal, határtalan hűséggel nagy szenvedő férjét, egyik derék volt presbyterünket. A szive csoda, hogy ketté nem szakad: testvére halott, férje meg közelget a halál felé. Uram könyörülj rajta!

Röviden a „Méltóságos ur“-nak hivta városunk népe a vezértörzsorvost. Kun gazda családból származott: édesatyja D. Szabó Máté volt, édesanyja Rázsó Eszter. Az 1858-adik év karácson másodnapján született s azon év Szilveszterén keresztelte meg: Erdélyi Sándor lelkész. Keresztszülői voltak: D. Kiss Mihály és felesége Kürthy Mártha. — Így van bejegyezve az öreg anyakönyvbe. — Iskolaszervezés korában szelid, csendes kis fiú volt. Egész iskolai pályája folyamán itthon úgy, mint a messze egyetemi városokban, jó tanuló. Kötelességtudásával, igaz küzdésével — Isten után vitte sokra. A világháboruban a hadrakelt sereg legfőbb egészségügyi parancsnoka, tábornokorvos volt, majd nyugalomba vonulván, ide költözött szülővárosába. Hejh pedig, hogy szerették Kassán és mindenütt a kedves „Szabó bácsit.“ Itthon is persze mindenki szerette, becsülte. Ünnepe volt, ha belépett házaikba egy kis beszélgetésre. Szerény uri modora mindenkit megnyert, lebilincselte. A templomban

ugyszólván minden áldott vasárnap reggelen ott volt a hü presbyter, s gyűléseinkre ő érkezett mindig legelőször, s mindig igaz ügyeket pártolt elfogultság nélkül.

Néhány hónappal ezelőtt beteg lett, súlyos gyomor baj támadta meg. Előbb a Budán levő „Siestá“-ban kuráltatta magát, majd Abbáziába ment orvosai tanácsára. Onnan vissza Budapestre a helyőrségi kórházba vezérelte sorsa, amelynek parancsnoka az ezredes-orvos, egykori alantasa volt. Hálás érzésekkel fogadták őt ott, s nagy szeretettel, hü gonddal vették körül. Mintha visszatértek volna régi jobb napjai: katonák szalutáltak előtte s ő boldogan mondta nekik: „Szevusz“! Még egyszer katona volt, szinte gyógyult az ilyen milióban.

Am egyszer mégis hatalmat vett rajta a szörnyű betegség, s egész városunk népe bánattal vette a gyász hírt, s buszfátyolos hangon adtuk tovább házról-házra, szívtől-szívhez: „Szegény Móricz meghalt!“ „A méltóságos ur meghalt!“

Temetésére felmentünk egynéhányan. Hü Fiának koporsójára koszorút tett városunk. Temetése katonához illendő volt: diszszakasz vonult koporsója mellett; katonazenekar játszott gyászindulókat, érdemrendeit bársonyvánkoson vitték koporsója után, az operaház énekkarának egy töredéke éneket énekelt, a ref táborigesperes imádkozott, aztán felzendült a „Nincs már szívem

félelmére“ . . . A szertartásnak vége lett volna, de mint e gyülekezet lelkésze nem állhattam meg, hogy bucsut ne vegyek tőle mindnyájunk nevében. Beszédem végén ott a katonatisztek serege előtt ama bibliai jelenetre mutattam rá, midőn amott a Golgotán Krisztus keresztjénél egy római katonatiszt Krisztusra felnézvén, lelke meggyőződéséből így szólt, rámutatva az Urra, kit ő embernek tartott persze: Bizony ez az ember igaz vala!

Dr. Szabó Móricz koporsója felett egy hatalmas kereszt állott a falba bedolgozva a temetési csarnokban. (Hiszen abban a csarnokban sok mindenféle vallásu embernek adnak végtisztességet.) Én hát így alkalmaztam a dolgot: Mintha e keresztfáról Krisztus nézne itt le s Ő mondaná a halott katonatisztre mutatva „Bizony ez az ember igaz vala!“

Mert az volt: puritán, szerény, jóságos, emberszerető . . . és hiv mindhalálig.

Legyen övé az életnek ama Koronája!

A régi püspökök Tiszántul

(A XIX. évfolyam 7. számában közlöttek folytatása.)

17. püspök: *Hodászi S. Miklós*. Az ő idejében nagy esete volt Debrecennek. Egy takaros kis diáklázadás 1648-ban. Szokolai István „oskolamester“ ellen vala panaszuk a diákoknak. A lázadás indítói ellen gyűlésben határozának és pedig azt, hogy a lárma indítói az oskolából kivétessenek s rámlára tétessenek. Mi sem természetesebb, mint-hogy a diákság bezárta az oskola kapuit, a vétkeket nem adta ki; de époly természetes volt az is, hogy a papság meg bévágatta az oskola kapuját, a zenebona indítói kivitettek s tömlöcre hanyattattak. Később fordult a kocka, a határozóknak lőn bajuk »bizonyos hivataljoktól megfosztatának“. Igaz, hogy a diákság még szorosabb törvényeket kapott.

Hodászi Miklós püspök 1659-ben halt meg.

18-ik püspök volt: *Szatmári Lázár Miklós*. Az ő idejében is volt néminemű csetepaté. Mert a Debrecen határában levő ugynevezett Szepesi Puszta a kollégium jószágá volt s az ezt munkáló debreceni emberek

nem igen akaróztak fizetni a Dézmát. A diákok ezért Inquisitiót (Inkviziciót) tétettek a Bihar vármegyei Viceispán által, sőt ezzel sem érve be, a következő esztendőben (1657) lármák és veszekedések is estenek a Diákok és a Városbéliek közt. Ezt már Lázár Miklós püspök nem érte meg; még 1656-ban elhunyt.

* * *

19. *Thornai Pásztori István* püspök. Az ő püspökségének idején rettenetes napokat látott Debrecen. 1660 április 30-án Szejdi török Basa a város alá vonult seregével s a Basahalmán álló sátorából azon »kegyes« üzenetét küldötte a Város előljáróihoz, hogy amennyiben tüstént nem küldenek neki 30000 csengő tallérokat, az Előljárókat karóba vonatja. Amely békességes izenetre mikor az a válasz érkezett, hogy: Nincs — akkor 60.000-et, majd meg 300.000-et követelt. S ezt kinzások útján be is szedte a szegény civisektől. Thornai püspök maga 1000 tallért adott, Komáromi Csipkés György s a többi papok 100-100-at. Debrecennek erejét a Törökség így kicsavarván, Várad ostromára indult. S noha papok s diákok nagysokan részt vettek a vár védelmében, bevette azt mégis a török, amikor is Martonfalvi György professzoruk vezetése alatt Debrecenbe költözött által a váradi nagyoskola megmaradt Deáki Ifjusága s a „kegyes város“ Debrecen, bár a legnagyobb szükségben elpedve küzködött, kész volt mégis házanként főzetni a roppant sereggé nőtt Diákságnak, pedig csak légátus tanuló ifjak háromszor annyian voltak mint annakelőtte: körülbelül 200-an. A hevesvérü diákság egyrésze azonban a város őreivel unghorkodott s ezektől egyszer megverettétvén, az egész diákság a város népére kirozott. Lett baj! Nem állotta ezt Thornai püspök, meg aztán rettegett a törököknek Debrecenbe való visszamenésétől is — letette püspöki hivatalát, elment közpapak Tarcalra s ott halt meg.

Gyönyörű imádságát sokáig mondták a református ekklézsiák templomaiban, azokban a rossz, nehéz időkben:

Jehova, Seregeknek Ura Istene, Izráelnek édes reménysége . . . így kezdődött.

* * *

20. *Nógrádi Mátyás püspök* 1661—1681. A nehéz szörnyü idők még tovább tartottak. Az életöket vesztett vagy rabságra hurcolt papok helyére a püspök maga vissz Deákokat; a leégett templomok, paróchiák építését

sürgetni kellett. Az Uraktól segítséget kért, keresztelt, Urvacsorát osztott, ahol nem volt lelkész. Volt török rabságban is. Cselibnek, a basa szabójának, az ürögdi prédikátor helyett ő fizetett nagypénzt.

Apafi Mihály fejedelemhez ő küldött követekeket, s ekkor rendelt adatni a fejedelem 3000 kósót a debreceni professzoroknak, 2000-et a diákoknak hasznukra — esztendőnként. Ekkortáiban próbálgatták az oláhoknak református hitre térítését is, menván közójük oláh református predikátorok.

Az ő idejében jelent meg a Komáromi Csipkés György fordította Biblia is.

70 éves korában halt meg 1681 szept. 1-én e legnehezebb időkben, a gyászévtized napjaiban munkálkodott püspök. Bajomban temették el az akkori sövénytemplom kerítésén belől.

* * *

21. *Körmendi Péter* püspököt 1686 szept. 17-én állították be püspöki tisztségébe. A szomoru idők viszontagságai alig-alig enyhültek; kétféle Hadak lángjai sok Ekkleziák javait megemésztették: volt dolga-baja Körmendi püspöknek. 1691-ben halt meg, március 23-án.

22. *Debreceni Dormány István*. Életében sok visszavonás tépte a Siont. Főemberei vádaskodtak egymás ellen (Szilágyi Márton professzort vádolta Diószegi István superintendentiális főjegyző). Élete vége is szörnyű volt e püspöknek. Egy erkölestelen asszonyt feddett meg, ki ezt a német katonáknak megpanaszolta s egy azok közül, midőn a paróchia mellett lovagolna, lelőtte az udvaron tanulgató püspököt 1693-ban.

23. *Diószegi Kis István* Diószegen született, ugyanott temették el is a templomban. 1635 táján született — 1698 jun 22 halt meg. Fiát Sámuel, a diószegi papságban utódját is mellé temették. A történet „munkás, buzgó püspök“-nek nevezi.

24. *Szilágyi Tönkö Márton*. Előbb debreceni professzor volt s az ekkortájt (1681 szept. 10. és 11. napjain) Debrecenen átvonuló Apafi Mihály fejedelem azzal tüntette ki, hogy kihallgatáson fogadta, sőt tanóráján is megjelent, figyelmetességgel meghallgatta és 50 arannyal is megajándékozta. Az ő püspöksége idején határozta el a krasznai zsinat, hogy a püspöki és esperesi hivatal ne legyen örökös, vagyis egész életre szóló.

De őrajta már ezt a végzést nem próbálhatták ki, mert a zsinat után 3 hónap mulva meghalt. Halálára jóakarói és tanítványai sok verseket készítettek.

25. *Kotsi Csergő János* püspök idejében tiz esztendő alatt hét zsinat tartódott, azok közül egy Nyirbátorban, mely megengedte, ami eddig tilos volt, hogy a papok szakálljokat elberetválhatják. Ugyancsak az ő idejében még papot rendelnek a boldogfalvai ekkleziába, holott ma már nincs ekkleziia, szőlőskert van csak: a boldogfalvai kert, Debrecen alatt.

26. *Veresházi Tamás* püspök 1711-től Csergő János püspök halála évétől mindössze öt évig viselte hivatalát. Kitünő ember volt, ki már deák korában „Aranyemlékeztető pénzt“ (aranyérmét) nyert a bázeli akadémián mikor doktorrá avatták. 73 éves korában ment át a halandó életből a halhatatlanba.

27. *Husztli Lovász Sámuel* püspök Huszton született. Atyja I. Rákóczi fejedelem seregének oberstere volt. Bár püspöknek megtéetett, de a püspöki titulust alig is viselte, meghalt 1721. május 19-én. Siriratot a kolozsvári kollégium készítettett emlékeztére, melyet egy tafota zászlóra himeztek rá s azt a huszti ekkleziia templomában helyezték el, hol az még most is megvan.

28. *Rápoti P. Mihály* előbb nagybajomi pap volt, aztán debreceni s úgy lett aztán püspök. Az ő idejében némelyek megütközvén azon, hogy ő akár püspöknek, akár superintendensnek neveztetik: Generális inspektor név adatott néki. 68 éves korában halt meg 1726-ban.

29. *Zoványi P. György* az összes püspökeink között leghosszabb életű volt. 1655-ben született a szilágy megyei Zoványban s s 1757-ben halt meg 101 és fél esztendőskorában. 31 évig volt püspök. Mint régi ember, régiesen öltözködött is: török-magyar divat szerint ruházkodott, s övére kötött zsinóron vagy láncon nagy kést hordott. Ő irta, aminthogy ezeket nevéről is nevezték el, a 103 cikkelyből álló Zoványi-kanonokat

30. *Vecsei János* a „mély theológus, buzgó predikátor, a dolgaiban fáradhatatlan püspök és őrálló“ öt esztendeig vitte hivatalát, 1763-ban közbánatra meghalt.

(Folytatása a következő számban.)

Egy ároni család

— özv. Végh Sándorné sz.: Jeney Irén —
93 éves lelkészözvegy emlékezete

Izrael népénél, az ősrégi időkben a Mózes testvérének, Áron főpapnak leszármazottai voltak a főpapok. Innen az olyan családot, amelyben firól-fira száll a papi hivatal ma is, vagy jobban mondva, amelyből nemzedékről-nemzedékre kerülnek ki papok: ároni családnak nevezzük.

Egy ilyenről kívánok írni és pedig a család nagy gyásza alkalmából.

A turkevei eklézsia régi emlékkönyvében e bejegyzés olvasható:

„Végh Sándor Ottományból hivatott meg lelkészül s hozatott el 1848. tavasszán.“ A halotti anyakönyvben pedig ezt olvashatjuk róla: „Nagytiszteletű Végh Sándor ur, Juhász Juliánna férje, ezen református egyháznak 15 évig volt hű lekipásztora, a Heves-nagykunsági egyházmegye tanácsbirája s ez utóbbi időben gyűléseinek tollvivője, 55 éves korában meghalt 1864 május 22.

E legidősebb Végh Sándor hasonnevű fia ugyancsak turkevei lelkész lett 1864 szept. 4-től kezdve. Őt meg Sítérből hozták volt el papjukul a turkeveiek. Meghalt 1889 jul. 3-án.

Utána lelkész lett egyik leányának Saroltának férje Szabó Sándor, s ez utóbbinak egyik leánya is papné lett, Bán István bojti lekipásztor hitvese.

Ugyane Végh Sándornak fia dr. Végh Sándor, kunhegyesi ügyvéd, egyházmegyénk világi főjegyzője és tanácsbirája, akinél régiebb embere a hivatalos munkában nincs is egyházmegyénknek, mert idestova 40 esztendeje szolgálja a legnagyobb hűséggel az egyházmegyét. Legyen áldott ezért is!

* * *

A második Végh Sándor turkevei lelkésznek 93 évet élt özvegyét temettük nagy tisztességgel, f. év jun. 23-án. Az első hitves Kálmán Mária még 1873 aug. 6-án meghalt a nagy cholerában. Halálakor 27 éves volt; ama nevezetes Kálmán püspökladányi papék leánya, kikről azt tartja a hír, hogy 24 gyermekük volt.

A most elhunyt nagytiszteletű asszony a második hitves volt tehát: Jeney Irénnek hívták. Junius 23-án volt — irám, a végtisztességtétele a turkevei gyülekezetben. Mikor lelkészcsaládhoz tartozó valakit temetnek,

mintha szomorubban kongának még a harangok is.

S mintha a mult idők kárpitja felszakadt volna előttem ott annál a koporsónál és elvonultak volna szellem-alakban, palástjuk nagyhalk suhogásával, végtelen ünnepélyességgel a régi idők ama nagy papjai, hogy úgy mondjam: a régi egyházmegye, a Végh Sándorok és a többiek. Szép tiszta világ volt az ő világuk. Hajh ha meg látnák a mi enket most, — így szoktam kifejezni: tán sirjokba visszakiváncoznának. Hajh, mikor még azokban a jobb időkben délutáni 1 órakor jöttek ki az Urvacsora-osztásról sok-sok százai a hiveknek! Hejh mikor az ő idejünkben a kálvinista erkölcs volt még első a világon. Mikor a kálvinista ember a lelkipuritánság, tiszta erkölcs példányképe volt! Akkor nem birt velünk senki sem, mert tiszta lelkületünk, kemény becsületünk volt a paizsunk, kálvinista jellem mi erős fegyverünk.

ÖZV. VÉGH SÁNDORNÉ ARCKÉPE

A 93 éves nagytiszteletű asszony koporsójánál, ki kevés híján 100 évvel ezelőtti korban született a régi szép magyar világba nézett vissza a lelkem, s midőn őt — szeretettel egy érzésben megkönnyeztem, egyben sirattam azt a szép letűnt világot is.

Milyen lehetett a magyar élet, óh ki tudja azt már mi közülünk: úgy ezelőtt 80—90, meg több esztendővel! Szemfedő borult rá arra a drágaszép világra, mint arra a nemes halottra, a 93 esztendőös nagytiszteletű nagyasszonyra is!

Szegény ember, csak napszámos,
— Kis családja igen számos, —
Nagy keserves munkát végez,
Azután ül az ebédhez.
Koldus ebéd — őreá vall —
Hig levecske, csak egy tállal,
Pléhkanál benn köröskörül
Ennek csak az éhes örül.
Szegény ember, jámbor ember
Mindjárt neki látni nem mer,
Előbb halkan elrebegi,
Vele mondják a gyerekek:
„Édes Jézus, légy vendégünk,
Áldd meg, amit adtál nekünk!”

Jézus, fenn az örök fényben,
Kedvét leli a szagényben,
Hajt az esdő, buzgó szóra,
Szerény, kedves meghívóra.
Veszi földön vándor képét,
A gunyhóig vonja léptét.
Bekopogtat: „szabad?” — tessék! —
„Hej egy falat be jól esnék!”

Szegény ember és családja
Fáradt vándort jól ellátja.
„Hát bizony, mi véknyan élünk,
Hanem azért egyél velünk“.
Jézus is kap egy kanalat,
Jut rá sok lé, kevés falat,
A szegénység gyöngye kosztját
Véle hiven így megosztják.
S amint esznek — eddegélnek,
Tessékelve a vendégnek,
Szól az asszony: apjuk lássa
A leveske mily pompás ma!
Szól az ember: bizony anyjuk,
Ezt a levest itt nem hagyjuk;

Rég eszünk mi együtt ketten,
De ilyen jót még nem ettem.
Szól egy kislány: édes szülém,
Éledek e levestül én,
Pedig gyöngye, beteg voltam,
Sorvadoztam, majd megholtam.
Szól a fiuk: én is érzem,
Pezsdül tőle minden részem.
Szinte olyan erős vagyok,
Dolgozhatnám, mint a nagyok.
S mind a többi apró cseléd
Eldicséri eledelét:
Ilyet — nincs is ennek mása —
Nem főz a király szakácsa!

Áldott megelégedettség
Fogja el itt ki-ki testét —
S öreg, apró mind ahányan
Esznek boldogan vidáman.

Hát a vendég? Ül csak szépen,
Szelíden a durva széken
S nézi biztatón mosolygva,
Milyen jó e jóknak dolga.
Feje körül szivárvány gyúl,
Teste ködszöveté lágyl,
Megjelen egy fényes csillag
S Jézus elszáll, mint az illat.

Mire föltekint a jámbor,
Boldog nép, — már nincs a vándor...
Vajh ki volt ő, hová lett ő?
Vajjon jóízűt evett ő?...
A szivekre halkán száll a
Tiszta értés s zeng a hála:
Édes Jézus, Téged áldunk,
Te voltál ma vendég nálunk!

Juliska elment...

— Egy lelkészleány M. J. emlékezete. —

Julius 14-ike volt, gyászhir röpült szét
az egész gyülekezeten: a szeretett lelkész le-
ánya meghalt, Juliska nincs többé!

A tisztes lelkipásztor 5 gyermekét te-
mette már el, legtöbbjét felnőtt korokban.
Hitvesét is a mult esztendőben kellett elsi-
ratnia. Mennyi gyász! S most Juliska is el-
megyen. A „kis Juliska“ — így neveztük.
Szelid, hallgatag leány volt; tán a sok gyász
tette olyan bánatossá. Nem igen kereste a
társaságot, az otthon csendessége volt az ő
egész világa. Egyik szobából a másikba át-
ment, halk lépésekkel, fekete ruhában, mint
az imbolygó árnyék. Legfőlebb, ha az abla-
kon kinézegetett. Ha hívták kívülről: „Jöjj
velünk!“ busan rázta meg a fejét s vissza-
húzódott még az ablakból is.

S most Juliska elment. Üres az ablak,
a szép muskátli virágok árvák lettek. A kis
szobában halálosnag, borzasztó a csend. Ott
aludt utoljára Juliska. Onnan aztán a nagy-
szobába, a koporsójába tért; most meg már
ott van a sirjában az édesanyja mellett. Ta-
lán az hívta el maga után?!

Ha beszélmem lehetett volna, ezt mond-
tam volna el a koporsójánál: Izráelben volt
egy biró, Jeftének hívták. Erős ember, ki
kormányzott és ítelt Izráelben. Mindenki sze-
rette. Első volt az ő népe között. Volt egy
leánya. Olvassátok el bus történetét Jefte
leányának. Elvonult a hegyek közzé. Óh a
hegyek olyan sötétek, nagyok, a völgyekben

szörnyü a magány. A leszálló köd, a siró patakok. Huh, a sziklák tán onnan fentről le is szakadnak, A roppant sziklák, a nehéz sziklák; s akkor mi lesz, ha azok leszakadnak?!

És eltűnt Jefte leánya, és nem látta őt többé földi szemmel senki sem.

És eltűnt a kis Juliska is. Nagy szikla a fájdalom, sötét szikla a bu... könnypatakok folynak-folynak...

És nem látjuk többé a kis Juliskát...

A gyülekezet kormányzója, egyházvidék bírója, a nagyeros ember, rogyadozva az ő keresztje alatt — egyetlenével, ki még a hét közül maradt, de árva, de árva!...

Nagy Debrecenben pedig egy 95 éves nagyasszony, a nagyanya várja annak a világnak eljövételét, ahova Juliska elment...

Csak hogy ő nem tudja, nem mondták meg neki, hogy elment Juliska. Irgalom Atyja, ne hagyd el!

Hirek és különfélék.

Magyarországból ki, Amerikába évente az eddigi 869 helyett, csak 473 magyar vándorolhat be.

A franciaországi árvizkárosult református egyházaknak a szegény nehéz helyzetben lévő jugoszláviai református egyházak 21.025 dinárt gyűjtöttek ezideig össze.

Londonban a legujabb statisztikai adatok szerint az uccák forgalma naponta három emberáldozatot követel.

Jugoszláviában csak egyházi szertartás után lehet polgári házasságot kötni.

Alkoholmentes borral osztanak Urvacsorát a zürichi Groszmünsterben.

Amerikában az érvényben levő szesztilalom tizéves évfordulóján a harangokat meghuzták.

Anglia és Franciaország között tengeralatti alagutat építenek. Az építés 24000 munkanélkülit juttat kenyérhez.

Erdélyben kilenc főiskolás, 35 középiskolás, 9 iparostanonc, 14 fa-

lusi ifjusági bibliakör működik a református ifjuság között s 7 a vegyes fiu-leány bibliakörök száma. 43 leány bibliakörük van. 104 a Sáfársági Mozgalom tagja, 344 a vasárnapi iskolák száma 146 vezetővel.

A vitézi rend tényleges állománya 11607 főből áll, tisztis létszám: 2963, legénységi: 8644.

Törökország Adiyaman városában 7000 lakos közül 6791 világtalan. Ezta borzalmas nagyszámot a trachoma betegség okozza. Hirből sem ismerik a tisztaságot és a kórházat, s az összes lakosság analfabéta.

Peruban a kormány elhatározta, hogy az államvallással (r. kath.) ellenkező minden vallást megtilt. Protestáns vallástánítás így az országban tiltva van. Az országban tartózkodó protestáns misszionáriusok kénytelenek elhagyni Peru területét.

A legkevesebb irni, olvasni nem tudó embera világ fővárosai között Berlinben van. Asorrend azután így alakul: Prága, Bécs, Párizs, Budapest, Róma, Leningrád. Utolsó helyen a perzsák fővárosa Teherán áll.

VASUTI MENETREND KISUJSZÁLLÁSON.

Budapest felől érkezik Debrecen felől érkezik
és Debrecen felé indul: és Budapest felé indul:

Személyvonat	0 ó 16	Gyorsvonat Nypu.	0 ó 31
Gyorsvonat Nypu.	3 „ 19	Személyvonat	0 „ 53
Személyvonat	4 „ 22	Személyvonat	3 „ 26
Gyorsvonat	10 „ 30	Vegyesvonat	6 „ 26
Személyvonat	11 „ 56	Gyorsvonat Nypu.	8 „ 33
Gyorsvonat	16 „ 31	Gyorsvonat	„ 13 „ 36
Vegyesvonat	18 „ 55	Személyvonat	15 „ 04
Gyorsvonat	20 „ 31	Gyorsv. Kpu.	18 „ 54

Kál-Kápolna felől:		Kál-Kápolna felé:	
Vegyesvonat	3 ó 05	Vegyesvonat	4 ó 40
Vegyesvonat	7 „ 40	Vegyesvonat	10 „ 38
Vegyesvonat	13 „ 12	Vegyesvonat	13 „ 53
Vegyesvonat	18 „ 46	Vegyesvonat	20 „ 40

Dévaványa felől:		Dévaványa felé:	
Vegyesvonat	7 ó 29	Vegyesvonat	1 ó 35
Motorpótló	13 „ 20	Motorpótló	10 „ 31
Vegyesvonat	18 „ 00	Vegyesvonat	14 „ 50